

El bibliobús de la literatura catalana

El vicepresident d'Òmnium escolta les paraules d'agraïment de Quim Monzó, discurs que duia per duplicat, no fos cas que el perdés

EL MIRADOR

Magí Camps

No, Quim Monzó no va fer un Frankfurt 2. El flamant Premi d'Honor de les Lletres Catalanes va rebre ahir el guardó en un Palau de la Música entregat, però el mestre no va fer un discurs com el de Frankfurt, perquè, com ell mateix havia explicat, "el que havia de pronunciar eren unes paraules d'agraïment".

El president Quim Torra; el president del Parlament, Roger Torrent; la consellera Laura Borràs; l'expresident Montilla; el regidor Jaume Asens –l'alcalde Ada Colau no hi va acudir–, i un munt de personalitats que no cabrien en aquest mirador van acompanyar l'escriptor en una vetllada emotiva on, per primera vegada en cinquanta edicions, el president d'Òmnium Cultural no hi va poder ser present. L'acte es

va obrir amb les paraules de Jordi Cuixart escrites des de la cel·la 201 de la presó de Soto del Real: "Òmnium va néixer per salvar els mots i ara ha de salvar els drets humans".

Com que Monzó és un personatge singular, amb un caràcter singular i una obra singular, l'acte de lliurament del premi també ho havia de ser. Trencant motllos i defugint parlaments que l'escriptor hauria considerat carrinclons, a l'escenari s'hi van succeir petites performances a partir de la seva vida i la seva obra. Hi va haver fragments televisius i la música van ser clips de cançons que ell recomana via Twitter: des de Sam Cooke amb *A change is gonna come*, fins a Adriano Celentano amb *Preghero*, passant per Las Supremas de Móstoles i *el enfermo del cibersexo*, que va provocar les rialles més sorolloses. I l'actuació impagable en directe d'Albert Pla.

Oscar Dalmau va ser el mestre de cerimònies i el professor Manel Oller va aportar l'anàlisi des-

enfadada de l'obra literària de qui "sotmet els materials a la màxima pressió fins a cristal·litzar-los". Mònica Terribas el va responsabilitzar d'haver-nos fet veure el món amb uns altres ulls, mentre que Jordi Basté va subratllar que Monzó no només era molt bo escrivint, sinó que "ha fet de la im-

Quim Monzó va rebre el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes en una cerimònia ben monzoniana

provisació un art". Per la seva banda, uns quants traductors de la seva obra a llengües de tots els racons del món en van destacar la síntesi, l'essència, la genialitat i l'humor de la seva narrativa.

El vicepresident d'Òmnium, Marcel Mauri, va declarar que "ni els embargaments ni els escor-

colls intimidatoris ni les vexacions" els farien renunciar a la seva tasca cultural: "Perquè ens estimem el castellà i totes les llengües, defensem el català a ultrança". L'acte va estar puntejat amb crits de llibertat per als presos i d'independència i es va cloure amb les paraules del premiat:

"No sé si hagués nascut ara, o fa uns pocs anys, m'hauria dedicat a escriure. Potser seria youtuber, tot i que ser youtuber és, clarament, una manera d'escriure, encara que sovint facin pena", va arrencar. Gran lector des de ben petit, va recordar: "Acabats aquests pocs llibres que hi havia a casa, vaig descobrir que cada mes, crec, a la plaça de Sants (llavors Salvador Glàndia) hi aparecava un bibliobús (...) Saber que hi havia un invent que es deia bibliobús em va obrir tot un catàleg de possibilitats impreses (...) Junt amb les parades dominicals de llibres vells del mercat de Sant Antoni, aquesta va ser la meua font bàsica de subministrament de llibres", va

confessar.

"I com que una cosa porta a l'altra, llegir em feia escriure. Perquè, en certa mesura, quan escrius repliques o matises textos que t'han agradat. I perquè –siguem sincers– no hi havia gaire res més a fer", va continuar. "D'adolescent escrivia perquè odiava el món que m'envoltava, el règim claustròfobic que regia el país i els meus pares (...) Cada dia posava per escrit la náusea que em provocava tot el que m'envoltava i m'hi vaig acostumar. A la náusea i al món. Em servia de teràpia, suposo, i potser

"Tant de bo mai més s'hagi de tornar a fer servir un bibliobús per fugir de la injustícia, l'opressió i la tirania"

per això vaig aconseguir no llançar-me pel balcó, com tantes vegades havia imaginat. El primer text que podríem considerar un conte es deia precisament *El suïcidi*. Jo devia tenir catorze anys", i va explicar l'argument d'aquest conte inèdit que ja apuntava el que ha estat el tarannà de la seva obra.

"Ara farem un flaixbac. Quan anava a aquell bibliobús aparcat al bell mig de la plaça de Sants no sabia que la idea de crear-ne havia nascut amb la Mancomunitat. Tampoc no sabia que va ser la Generalitat de l'època republicana qui els va consolidar. Ni que l'últim viatge que va fer un d'aquests bibliobusos (el que subministrava llibres al front de guerra) va tenir lloc el 23 de gener del 1939, quan les tropes de Franco estaven a punt d'entrar a Barcelona. Dins del bibliobús hi anaven Mercè Rodoreda, Joan Oliver, Francesc Trabal i Armand Obiols. Cap a l'exili. Que, per comptes de proveir de llibres els ciutadans, un bibliobús servís per portar escriptors a l'exili és un retrat nítid del que ha viscut el país al llarg de la història, i del que viu encara ara. Tant de bo mai més s'hagi de fer servir un bibliobús perquè les persones (siguin escriptors o no) puguin fugir de la injustícia, l'opressió i la tirania", va acabar.

No, Monzó no va fer un Frankfurt 2, sinó un Palau 1, perquè quan un escriptor una columna diària i aconsegueix no repetir-se al cap dels anys, és que pot innovar en cada cosa que fa. ●